

Per les mateixes raons, m'hagués agradat una major atenció a la diacronia. És veritat que no hi és absent, ja que gairebé tots els capítols li dediquen algunes mencions. Per exemple, al capítol del castellà se'ns informa que el declivi d'*usted* se situa en tres fites: la II República, la II Guerra Mundial i la Transició. O, en relació amb el tractament de *vós* en català, es fa una comparança amb els usos parlamentaris actuals i els vigents durant la II República. També hi ha mencions diacròniques interessants sobre l'alemany, el basc o el japonès. Però hi ha aspectes que resten inexplicats, o almenys que deixen al lector el desig de saber-ne més: com van naixent, a l'Europa medieval, sistemes T/V amb la 2a persona del plural i fins a quin punt el francès n'és un focus de propagació?; com és possible que, al mateix temps que en anglès el sistema T/V es perd al segle XVIII, sorgeix un de nou en alemany en la mateixa època històrica?; si és cert que el llenguatge honorífic del japonès es va originar a l'era Edo (segles XVII al XIX), això ens agullona la curiositat de saber si tot l'aparell morfològic verbal, lèxic i onomàstic correlacionat es va originar també en la mateixa època, o si aprofita formes preexistents amb altres funcions. I què hi ha del possible origen castellà del *vostede* gallec, el *vostè* català (i el *vusté* o *usté* asturià i el *vustet* o *ustet* aragonès)?

XI.

No m'agradaria, ni de bon tros, que les precedents observacions fessin la impressió d'un desgrat meu envers el llibre. Tot al contrari: he gaudit amb la seva lectura i hi he après moltes coses en unes exposicions precises i ben estructurades. No tinc cap dubte que aquest llibre forma part, des d'ara mateix, de qualsevol bibliografia bàsica sobre els sistemes de tractament. Un bon text introductorio per qui vulgui endinsar-se en un tema que no sempre ha estat tractat amb l'atenció necessària.

Ramón de ANDRÉS DÍAZ
Universidà d'Uviéu

ORIOI, Carme / VEÀ-VILA, Sílvia (coord.) (2021): *Palmira Jaquetti*. Tarragona: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili, 128 p.

Amb motiu dels 125 anys del naixement de Palmira Jaquetti Isant (Barcelona, 1895 - Els Monjos, 1963) es publicà el setè dels *Quaderns de la Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català*. L'objectiu principal de la publicació era reivindicar i fer conèixer la figura de Palmira Jaquetti en els àmbits en què va destacar. En aquesta publicació, hi trobem l'estudi «Dona, literatura i modernitat fins a la Guerra Civil (i després?)», de l'estudiosa Neus Real, en el qual l'autora mostra la importància de la dona escriptora en la modernització de la cultura catalana a finals del segle XIX i a principis del XX. Real introdueix les escriptores més destacades de les diverses tipologies literàries d'aquell període, com Maria-Antònia Salvà (Palma, 1869 - Lluçmajor, 1958), Caterina Albert (L'Escala, 1869-1966), Clementina Arderiu (Barcelona, 1889-1976), Roser Matheu (Barcelona, 1892-1987) o la mateixa Palmira Jaquetti, la qual ha estat reivindicada per la seva tasca com a escriptora, recollectora de cançons, compositora i docent durant la celebració dels 125 anys del seu naixement.

Un dels gèneres en què s'emmarca l'obra de l'escriptora és el poètic. Montserrat Palau, a «Calma arran de l'extrema escuma: la poesia de Palmira Jaquetti», explica que l'escriptora publicà alguns reculls de poemes amb el pseudònim P. de Castellvell a partir de 1922 a la revista *Marinada* de Palamós. Jaquetti, però, no es donà a conèixer com a poeta fins al 1938 amb la publicació de *L'estel dins la llar*. A pesar que en el context en què es dugué a terme aquesta publicació —la Guerra Civil espanyola— era poc propici, l'autora en rebé bones crítiques, les quals destacaven aspectes com ara «la musicalitat i el vitalisme», «l'alegria de viure» o «l'absència d'enyor o tristesa de solitud». Alguns motius de la seva poesia estan relacionats amb el món de la natura, com els ocells, el cel, l'aigua o les granotes. Palau també esmenta en nota la incursió de Jaquetti en l'àmbit de la traducció, amb les versions de tres narracions de Gérard de Nerval publicades el 1925: *Jemmy*, *Emilia* i *La mà encantada*.

No serà fins a la publicació de les memòries del dietari de camp de Jaquetti durant les missions de recerca de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya que es podrà veure i apreciar la prosa poètica de l'escriptora. L'etnomusicòloga Esther Navarro, a l'estudi «Palmira Jaquetti Isant. De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya al *Cancionero Popular Español*», remarca la influència del pensament folklòric en el discurs i la metodologia de la tasca de Jaquetti en la recerca de cançons, i destaca la seva participació en el món de l'associacionisme.

La tasca de Jaquetti per a l'OCPC fou de gran transcendència i la investigadora Josefina Roma presenta, en el seu article «Salut i malaltia en les memòries de Palmira Jaquetti per a l'Obra del Cançoner Popular», allò que més impressionà l'escriptora i recollectora durant les missions de recerca: «[...] el contrast de les condicions higièniques, de salut i malaltia, en els pobles que va visitar», que, juntament amb el caràcter esquerp d'algunes persones amb qui es trobaren, foren el regust que li quedà de les missions de recerca. Roma també destaca que a l'escriptora, segons va deixar anotat, li sobtà «l'afecció perniciosa al vi, tant d'homes com de dones», i les «afeccions físiques que patien alguns dels seus informadors».

La faceta musical de Palmira Jaquetti en les missions de recerca és tractada pel professor Joan de la Creu Godoy en l'article «Un viatge musical amb Palmira Jaquetti». Godoy fa palès que el desig de Jaquetti era «que tot el gran treball de recollida de cançons i cròniques dels seus diaris no quedessin enterrats en l'oblit»; i com se'n va sortir: va divulgar el seu saber, tot el que havia vist i viscut, en xerrades, conferències i congressos, tant al nostre país com a l'estranger (com ara a Ginebra el 1962). Godoy també compara la cançó «La presó de Lleida» que havia recollit Jaquetti amb altres versions conegudes en un interval de deu anys de diferència. En aquest article no només mostra que en la tradició oral «hi ha tantes versions de cançons com persones la canten i totes vàlides», sinó que recorda que un dels moments que més li agradaven a Jaquetti era la nit: «i ara, arrecerada en la nit tèbia, escolto les estrelles i em sento cantar el cor».

Salvador Rebés, per la seva banda, com a biògraf de l'escriptora, presenta un interessant estudi amb el títol «“Vaig comprendre què devia als meus pares”». Apèndix a la biografia de Palmira Jaquetti i Isant», en què fa referència a la influència cabdal del seu pare, Ignasi Jaquetti Cerdà (La Seu d'Urgell, 1861 - Barcelona, 1924), el qual va li va encomanar la passió per la música i per la natura. Rebés destaca el compromís de la tasca d'Ignasi Jaquetti com a obrer de la construcció per a afavorir l'educació de la seva filla i evidencia que fou un anarquista important en l'època. La mare de Jaquetti, Maria Isant Torra (Vilanova de l'Aguda, 1865 - Barcelona, 1939), és presentada com la figura protectora i consellera de l'escriptora. Finalment, Rebés exposa algunes cartes de gran valor en què la poeta es comunicava amb Ignasi Jaquetti i Maria Isant quan realitzava les missions de recerca per a l'OCPC.

Aquest volum representa, doncs, una interessant i aprofundida aproximació a diversos aspectes de l'obra i la tasca de Palmira Jaquetti.

Akiór SANTOS GÓMEZ

PÉREZ SALDANYA, Manuel / MESTRE, Rosanna / SANMARTÍN, Ofèlia (2022): *Diccionari de lingüística*. València / Barcelona: Acadèmia Valenciana de la Llengua / TERMCAT, 347 p.

a) Presentació

La terminologia lingüística, si més no la gramatical, té una llarga història en català: només cal fullejar els manuals escolars de gramàtica impresos en català als Països Catalans d'ençà del segle xv: primer centrats en el llatí i més ençà també en el català i altres llengües. Tot i el lligam evident amb la història de la lingüística al nostre país, resta per fer l'estudi de l'evolució de la terminologia lingüística catalana al llarg del temps. Avui el cabal de termes del camp de la lingüística consultable als diccionaris generals no és pas gens negligible. Per posar un exemple, Acadèmia Valenciana de la Llengua (2014-2023) conté